

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی برداشت های سیاسی در اندیشه سید قطب و محمدجواد مغنیه با تاکید بر فی ظلال القرآن و الکاشف

محل انتشار:

فصلنامه سیاست متعالیه، دوره 11، شماره 2 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

لیدا مددی - دانشجوی دکتری، گروه الهیات، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران

حسین خوشدل مفرد - استادیار، گروه معارف اسلامی، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران

محمد ناصحی - استادیار، گروه معارف اسلامی، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران

خلاصه مقاله:

برداشت سیاسی از قرآن، یکی از برداشت های تفسیری نوین مفسران در سده های اخیر است. در این برداشت ها، مفسران به دنبال پیدا کردن جواب هایی برای حل مسائل سیاسی جوامع هستند و راه حل معضلات را از قرآن کریم می جویند. در این میان آراء و اندیشه های دو متفکر جهان اسلام و از حامیان جنبش های اسلامی معاصر، یعنی سید قطب و محمدجواد مغنیه، شایسته بازخوانی اند. در این پژوهش به شیوه توصیفی-تحلیلی و تطبیقی-انتقادی، تفسیر سیاسی این دو مفسر واکاوی شده است. سوال اساسی تحقیق این است که چه تفاوت ها و شباهت هایی در تفسیر سیاسی سید قطب و مغنیه وجود دارد؟ یافته های تحقیق حاکی از آن است که هر دو متفکر، با مشاهده نارسایی های موجود در جامعه اسلامی، در اندیشه جبران عقب ماندگی ها در پرتو هدایت قرآنی گام برداشته اند و تنها راه رهایی مسلمانان را در استقرار حاکمیت اسلامی می دانستند؛ اما در تعیین شکل حکومت و چگونگی ایجاد آن و ویژگی های حاکم، اختلاف نظر دارند. با دقت در فرازونشیب های زندگی هر دو مفسر درمی یابیم که آنها میوه و محصول نگرش های محیط پیرامون خود و نماینده ای از این نگرش ها بودند. آن ها وجدان بیدار عصر خود بوده و تعهد سیاسی والایی داشتند. مغنیه به استحکام بنیه اعتقادی و سیاسی جامعه مسلمانان حساسیت داشت. بنابراین، با درس خواندن در حوزه های علمیه لبنان و نجف، خود را از لحاظ علمی برجسته کرد و از طریق تالیف کتاب و تعلیم شاگردان، به روشنگری و تبیین ترفندها و شگردهای دشمن پرداخت و خوراک فکری و علمی را برای افراد مهیاء ساخت و دسیسه های دشمنان را به طور علمی و متقن برملا ساخت. سید قطب اما شیوه تقریباً متفاوتی را در پیش گرفت. جامعه متلاطم مصر تشنه افکار روشنفکر انقلابی و شجاع و متهوری مثل او بود. او متوجه شد که برای به جریان انداختن ظرفیت مسلمانان، باید قرائت جدید و نوین و گفتمان انقلابی را برگزیند، تا بتواند موج ایجاد کند و سیل به راه اندازد. وی برای تحول در جنبش های فکری، آمادگی لازم را داشت و قابلیت های فکری و اندیشه ای خود را ارتقاء داده بود و با تالیف کتب و مقالات متعدد می توانست به خوبی اعتقادات افراد را تقویت نماید.

کلمات کلیدی:

تفسیر سیاسی، اندیشه تقریبی، حاکمیت دینی، سید قطب، محمدجواد مغنیه، تفسیر فی ظلال القرآن، تفسیر الکاشف

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1923600>

